

KWADRAATAFDELING DE KRULLEVAAR:

Inspirerende plek voor hoogbegaafden

'1, 2, 3, 4 kinderen van Kwadraat, 1, 2, 3, 4 staan hier nu paraat. Ook al zijn 't er maar een paar, het is nu toch voor elkaar. 1, 2, 3, 4 op de Krullebaar.' In de grote zaal op cbs voor Jenaplanonderwijs De Krullebaar in Hoogeveen zijn de leerlingen van de Kwadraatafdeling maandagmiddag officieel ontvangen. De Kwadraatafdeling is een speciale plek voor hoogbegaafde kinderen. Dat zijn kinderen met een IQ van 130 of hoger. De kinderen worden uit volle borst toegezongen. Adjunct-directeur Dia Mulderij begeleidt de zingende kinderen op de piano terwijl de tekst op een groot scherm verschijnt. Op het podium staan de kinderen van de nieuwe klas te glunderen. Even later gaan zij de klassen langs om speciale Kwadraatgebakjes uit te delen. Ze genieten zienderogen van alle aandacht.

De Kwadraatafdeling van De Krullebaar is gestart met vier leerlingen, een bescheiden aantal. Ze volgen elkaar in leeftijd mooi op: Sil (7 jaar), Caressa (8) Joshua (9 jaar) en Lars (10 jaar). Het is een leuk stel, dat na een week gezamenlijk les elkaar al goed kan vinden. Alle vier hebben ze het naar de zin in hun nieuwe groep; de Luchtbrug. Caressa vindt het veel fijner zo met zijn vieren. „Ik ben veel relaxter”, zegt Lars. Sil vindt het 'grappig'. De enige die aangeeft zijn oude klas te missen is Joshua, maar verder vindt hij het wel cool. In het lokaal staan diverse hoge tafels met stoelen. De kinderen kunnen zowel staand als zittend werken. Er hangen ballonnen in de klas. De start van de afdeling wordt door de hele school gevierd. Een van de dingen die het onderwijs in de Kwadraatklas voor de kinderen bijzonder maken is hun eigen laptop. Ze liggen op een tafel tegen de wand. De Skoolmates, zoals ze heten, zijn klein van formaat en hebben een blauwe zachte buitenkant. Op de laptop draait speciale lessoftware verdeeld over verschillende vakken. We nestelen ons knus op de bank in de hoek van het lokaal. „Wat wilt u zien”, vraagt Lars beleefd? Doe maar wat jij het leukst vindt. Hij schuift de muis naar de map BodyWorks. De kinderen zitten ontspannen op de bank. Alleen de jongste van het stel, Sil is wat onrustig. „Sil, doe even normaal joh”, zegt Lars. Dat deze kinderen pas een week bij elkaar in de klas zitten is niet te merken. Ondertussen

start het programma op. Alles wat de kinderen willen weten over het menselijk lichaam is erin te vinden. Van zenuwstelsel tot spierstelsel en spijsverteringsstelsel. Lars zocht in op de hersenen. „Ja, daar is hij in geïnteresseerd”, roepen zijn klasgenootjes. „Je moet die andere doen. Daar staat ook anus tussen... ANUS!” Weet je wat een anus is dan? „Ja, natuurlijk! Een poepgat”, zegt Caressa. „Ik kijk graag naar Google Earth.” zegt Joshua links van me. En even later draait op het beeldscherm de aarde om zijn as en ook Mars komt aan de beurt. „Kijk hier zijn de Japanners geweest.” Er wordt gewezen naar de Japanse vlag die klein prijkt op het pokdalige landschap van de maan. Al draaiend komt het maanvlak voorbij, dat niet in kaart gebracht kan worden. Een gapend zwart vreemdehoekig vlak. „Ja dat is altijd zo”, stellen de kinderen. Kunnen daar geen foto's van gemaakt worden? „Nee, natuurlijk niet. Daar komt toch geen zonlicht”, zegt Lars met een lichte verontwaardiging in zijn stem. „Oh, ja natuurlijk.” Samen met Joshua werkt Lars aan een opdracht over de wereld. In Powerpoint is een presentatie in ontwikkeling. Ook daar komt de draaiende wereldbol weer terug. En wat heb jij gedaan Sil? „Ik heb vandaag citotoetsen gemaakt”, terwijl hij op en neer schuift op de bank. Caressa is bezig met een extra opdracht over bomen. „Daar schrijf ik verhaaltjes over. Maar die gooi ik ook steeds weer weg.” Ze is duidelijk nog niet tevreden over haar stukjes. „Mag ik mijn laptop mee naar huis nemen?”, vraagt ze dan ook aan de juf. „Dan kan ik vanavond nog even verder schrijven.” Dat mag. Maar pas wanneer ze belooft de laptop aan de oplader te doen 's nachts zodat deze de volgende dag weer vol is. „Je mag 'm niet vergeten hoor!”, zegt juf Delia met een strenge blik.

Veel lezen

Delia Schouten is een van de twee leerkrachten die de Kwadraatafdeling momenteel heeft, haar collega is Lammy van Midwoud. Op dit moment geven zij de 'kinderen van Kwadraat' ieder respectievelijk drie en twee dagen les. Een hele uitdaging. „We kunnen goed maatwerk leveren aan deze kinderen. Natuurlijk volgen we een ritmisch weekplan. Maar 's middags is er ruimte voor verdieping. Iedere ochtend beginnen we met lezen.” In de boekenhoek van het

lokaal staat een knusse bank, stoel en tafel waarop boeken maar ook de Donald Duck ligt. „Het is belangrijk dat de kinderen heel veel lezen”, benadrukt juf Delia Schouten en ook haar collega Lammy van Midwoud beaamt dat. Over het onderwijs en de ontwikkeling van de kinderen valt na een week les nog niet heel veel te vertellen. „Het moet nog groeien en ik hoop dat er de komende tijd nog wat kinderen instromen.” Alle betrokkenen verwachten dat het aantal leerlingen in het Hoogeveense Kwadraatonderwijs de komende tijd zeker gaat groeien. „Er is plek voor twee groepen van maximaal twintig leerlingen”, verduidelijkt adjunct-directeur Dia Mulderij. „Ik verwacht dat de leerlingen de komende tijd druppelsgewijs binnenkomen. Want het lijkt me onwaarschijnlijk dat de regio Hoogeveen minder hoogbegaafde kinderen telt dan de rest van het noorden.” Op de Kwadraatafdeling gaat een nieuwe wereld voor de kinderen open. Hun leergierigheid wordt geprikkeld. Ze voelen zich veilig en krijgen nieuwe uitdagingen. „Maar ze moeten gewoon alle basisvakken doorlopen”, benadrukt Dia Mulderij, die de Kwadraatafdeling coördineert op De Krullebaar. „Alleen wordt de lesstof compacter aangeboden. Wat ze al snappen, hoeven ze niet te oefenen.” Toch slaan de kinderen geen klas over. De stof wordt ook 'verdiept' aangeboden en door het tempo komt er tijd vrij voor extra vakken zoals filosofie, wiskunde en vreemde talen. Mulderij: „Ze leren Engels en Italiaans. Voor deze Zuid-Europese taal is gekozen omdat De Krullebaar contact heeft met een school in de buurt van Rome. Door deze Italiaanse contacten is het mogelijk om de taal meer betekenis te geven. Zo willen we de kinderen via internet met elkaar in contact brengen. Dat is een extra stimulans en maakt de taalervaring veel rijker. Dat sluit ook mooi aan op het Jenaplan van De Krullebaar.”

Leren om te leren

Ook op andere vlakken hebben de hoogbegaafde leerlingen inspiratie nodig. Een IQ van boven de 130 wil niet zeggen dat zij op ieder punt uitblinken. „Veel kinderen met een hoog IQ zijn gewend dat hen alles komt aanwaaien. Hier zullen ze ook ontdekken dat ze soms hard aan de slag moeten. We moeten hen dan ook leren om te leren. Dat kan lastig zijn

Lezen is erg belangrijk. Op de foto van links naar rechts Sil, Lars en Joshua samen met leerkracht Delia Schouten (links) en adjunct-directeur Dia Mulderij. Op de foto mist Caressa. Foto André Weima

en het is aan ons de taak om hen te motiveren om door te zetten”, vervolgt Dia Mulderij.

Ook is er extra aandacht voor sociale vaardigheden. Hoogbegaafde kinderen zitten vaak niet op dezelfde golfengte als hun leeftijdsgenootjes. „Soms vinden ze elkaar simpelweg 'stom'.” Het moet niet stigmatiserend zijn, maar hoogbegaafde kinderen lopen het risico op sociaal-emotioneel vlak achter te blijven omdat ze dat niet spelenderwijs leren. Om te voorkomen dat de Kwadraatkinderen sociaal geïsoleerd raken, is de Kwadraatafdeling juist geen aparte school maar een integraal onderdeel van een gewone basisschool. Net als de andere klassen van De Krullebaar heeft deze ook een naam: de Luchtbrug. Er zijn verschillende activiteiten die gezamenlijk worden ondernomen zoals vieringen, sport- en spelactiviteiten, creatieve vorming en lichamelijke opvoeding.

Kwadranten

De Krullebaar is een van de acht christelijke basisscholen in Hoogeveen die vallen onder het PricoH (Prima(ir) christelijk onderwijs in Hoogeveen). Het PricoH is nu ook

met enkele andere schoolbesturen in de provincie verenigd in de Stichting Kwadraat Onderwijs. In Hoogeveen zijn al diverse mogelijkheden voor kinderen die meer begaafd zijn. Deze zijn verdeeld in kwadranten. Zo bestaan er verbredingsgroepen, het programma Dotato waarbij kinderen ook dagdelen les krijgen op het Roelof van Echten College en de plusgroep. 't Kofschip, De Weidebloem en De Regenboog hebben bijvoorbeeld een plusklas. Helemaal nieuw is dus de Kwadraatafdeling op De Krullebaar. De afdeling wordt bezocht door aantoonbaar hoogbegaafde leerlingen uit Hoogeveen en omgeving die onvoldoende uitdaging vinden in de andere kwadranten en heeft dus een regionale functie.

Doodongelukkelijk

Speciaal onderwijs voor hoogbegaafde kinderen is zeker geen overdriven luxe. Ongeveer 2 ½ procent van de mensen is hoogbegaafd en een aantal van hen kan niet aarden op een gewone school. Ongeveer een jaar geleden startte het proces voor

het ontstaan van de Kwadraatafdeling in Hoogeveen, legt algemeen directeur

van PricoH, Albert-Jan van Klaveren uit. „Al langer besefte ik dat voor kinderen die niet zo goed mee kunnen van alles bedacht wordt en georganiseerd maar voor de kinderen aan de bovenkant niet. De kinderen die juist erg snel zaken oppikken. Van deze groep kinderen wordt snel gedacht, zij zijn zelfstandig, zij reddden zich wel. Die pakken zelf een boek en gaan aan de slag. Maar zo werkt het niet. De kinderen met een erg hoog IQ kunnen zich doodongelukkelijk voelen in het normale onderwijs. In het meest dramatische geval komt het voor dat de kinderen zelfs dood willen. Zo onbegrepen voelen zij zich.” Het is ook belangrijk om hoogbegaafdheid te leren herkennen. „Ik woonde een keer een profles bij van een solliciterende docente in groep 3. De kinderen moesten losse letters oplezen van een bord. A, aaa, aap, B, buh, boom. Maar een van deze leerlingen stak al snel haar hand op en zegt: onderaan het bord staat Uitgeverij Zwijssen B.V. Het is een klassiek voorbeeld van een kind dat het lezen al op jonge leeftijd onder de knie heeft en ver vooruitloopt op haar leeftijdsgenootjes. Het kan een aanwijzing zijn voor een hoog IQ. Wanneer zij dan toch het leertempo moeten volgen van haar klasgenoten, biedt dat te weinig uitdaging. Zo'n kind kan dan diverse richtingen uitgaan. Soms passen zij zich aan om niet op te vallen. Ze doen alsof ze niets weten en verliezen in het geheel hun motivatie. Ze gaan onderpresteren en zijn niet meer herkenbaar als zijnde hoogbegaafd. Maar ook kan het zijn dat ze uit verveling in een gewone klas afwijkend gedrag gaan vertonen.”

„De Kwadraatafdeling is natuurlijk duurder dan een doorsnee klas”, besefte Jan Mastwijk, voorzitter van PricoH. „Toch hebben we gemeend dat dit project té belangrijk is. Het bestuur heeft toegezegd dat het daarom sowieso bekostigd wordt. We vinden dat, wanneer hoogbegaafdheid niet wordt herkend, het risico te groot dat deze groep kinderen gaat zwemmen. Zij kunnen hun ei niet

De eigen notebooks met speciale software vormen een belangrijk onderdeel in de lessen op het Kwadraatonderwijs. Op de foto van links naar rechts Sil, Joshua en Lars samen met leerkracht Delia Schouten. Op de foto mist klasgenoot Caressa. Foto André Weima

kwijt en geraken tussen wal en schip. Dat zou toch zonde zijn. Bovendien heeft Nederland wel behoefte aan geschoolde intelligente mensen. We moeten toch proberen eruit te halen wat erin zit.” Dat de Kwadraatafdeling op dit moment nog maar onderdak geeft aan vier leerlingen uit Hoogeveen is geen probleem. „Het is zeer zeker geen eliteclubje en als de klassen verder groeien zal het zeker uitkunnen”, verwacht Jan Mastwijk.